

1918 – Na světě je Československo!

VÝUKOVÝ LIST K ČESKOSLOVENSKÝM DĚJINÁM 20. STOLETÍ

1. Minulost v pohlednici

- 1) Pozorně si prohlédněte tuto pamětní pohlednici. Které významné události měla připomínat? Které symboly jsou na ní vyobrazeny?
- 2) Jaká atmosféra vládla – nejen podle této fotografie – v československé společnosti v říjnových dnech roku 1918?
- 3) Které symboly byste zvolili pro pohlednici, jež by zobrazovala situaci dnešní České republiky?

Poštovní schránka typu *Zemánek*, 1918–1934
(Poštovní muzeum)

2. Ze školních lavic...

Vznik Československa s sebou přinesl řadu změn také pro žáky, studenty a učitele. Rozřaďte následující jména a výrazy dle toho, zda se vztahují k období Rakousko-Uherska nebo první republiky:

Ministr kultu a vyučování – T. G. Masaryk – povinný tělocvik pro dívky – Fr. Josef I. – celibát učitelek – zakládání slovenských středních škol – existence jediné české univerzity (v Praze) – účast na oslavách a vítání panovníka – žáci sbírají ostružinové listy na čaj pro vojáky – ministr školství a národní osvěty – účast na oslavách a vítání prezidenta – povinná účast žáků na bohoslužbách – vznik druhé české univerzity (v Brně) – zákaz křížů v učebnách.

NÁRODNÍ
MUZEUM

200 dotkni se!
století!

3. Stavění a bourání pomníků

Fotografie zachycuje shromáždění na Staroměstském náměstí den po stržení mariánského sloupu (3. listopadu 1918), domnělého symbolu habsburské monarchie.

Ačkoliv při vyhlášení Československa dne stál před občany úkol položit kompletní základy nového státního zřízení, jedním z prvních počínů bylo účtování s minulostí. Docházelo k ničení symbolů – strhávání znaků a rakouských orlic na státních budovách, pomníků připomínajících starý režim apod. Rozvážněné davy také ničily sochy a kříže, tedy objekty spojené s církví. Vyvrcholila tím kritika spojení „oltáře a trůnu“. Po roce 1918 vystoupilo velké množství občanů Československa z katolické církve, do popředí pozornosti se nově dostaly osobnosti jako např. mistr Jan či Jan Ámos

Pomník maršála Radeckého v Praze (1858) odstraněný po vzniku Československa

CHLIKTEĚŠ

YTITLU

Nově zrozené Československo se sice v mnoha ohledech chtělo odpoutat od období monarchie, ale prezident, který stal v čele nového – demokratického – státu, paradoxně sídlil (a dodnes sídlí) na Pražském hradě, snad největším z monarchistických symbolů moci. Prezident Tomáš G. Masaryk (1850–1937) se stal také zřejmě největší ikonou období tzv. první republiky.

4. Nové státní symboly

Nově vzniklý stát si žádal nové státní symboly. Jejich úprava byla ustanovena zákonem v roce 1920 (státní vlajka, státní znak – malý, střední a velký). Pokuste se přiřadit názvy historických zemí k jednotlivým částem středního znaku Československé republiky:

ČECHY
SLOVENSKO
MORAVA
PODKARPATSKÁ RUS
SLEZSKO

5. Věděli jste, že...

- ... současné vlajky se Československo dočkalo až v roce 1920, do té doby se používal červeno-bílý praporek?
- ... v roce 1918 byla přijata československá hymna, jejíž text i hudba vznikly již roku 1834 pro divadelní hru J. K. Tyla Fidlovačka?
- ... poslední legionáři se vrátili do vlasti až na konci roku 1920 a mnozí museli obeplout celý svět, aby se do Československa vůbec dostali?
- ... v roce 1918 vznikly v Československu čtyři německé provincie, které si přály přičlenění k Německému Rakousku?
- ... T. G. Masaryk byl zvolen do úřadu prezidenta hned čtyřikrát za sebou?
- ... v prvorepublikovém Československu žilo více Němců (přes 3 miliony) než Slováků (necelé 2 miliony)?

Plastika příslušníka 22. střeleckého pluku čs. legií ve Francii. (Vojenský historický ústav)

Tento materiál vznikl v rámci projektu „Dotkni se 20. století!“, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ